

Ilmestyskirja 15

Ilm. 12:13 – 13:8

Olemme tässä Alusta alkaen -ohjelmassa selittämässä Ilmestyskirjaa. Olemme päässeet luvun 12 jakeeseen 12. Viimeksi käsitelimme näkyä, jossa nainen, ”jolla oli pukunaan aurinko, kuu jalkojen alla ja pään päällä seppeleenä kaksitoista tähteä”, synnytti poikalapsen. Totesimme, että näky tarkoitti Jeesuksen syntymää neitsyt Mariasta. Näyssä lohikäärme eli perkele yritti nielaista lapsen heti hänen syntymänsä jälkeen, mutta lapsi otettiin taivaaseen. Siellä syntyi sota, ja lohikäärme eli perkele enkeleineen syöstiin alas taivaasta maan päälle. Totesimme, että se tarkoittaa sitä, että Jeesus on voittanut ihmiskunnan syyllisyyden ja sitä kautta päihittänyt myös perkeleen vallan ihmisiin heidän jumalasuhteessaan. Mutta perkele riehuu silti maan päällä. Siitä tuo näky kertoo sanoessaan, että poikalapsen synnyttänyt nainen joutui pakenemaan sen raivoa autiomaahan. Tällöin tuo nainen on kirkon vertauskuva. Kristuksen kirkko joutuu kokemaan maan päällä vainoa ja siksi ajoittain püleskelemään ja toimimaan ns. maanalaisena kirkkona.

Kirkko turvassa autiomaassa

Jatkamme Ilmestyskirjan luvun 12 jakeesta 14:

Kun lohikäärme huomasi, että se oli syösty maahan, se lähti ajamaan takaa naista, joka oli pojan synnyttänyt. Mutta naiselle annettiin suuren kotkan siivet, jotta hän lentäisi turvapaikkaansa autiomaahan. Siellä hän on suojassa käärmeeltä, ja hänestä pidetään huolta vuosi, kaksi vuotta ja puoli vuotta. Käärme syöksi kidastaan naisen perään vesivirran, jotta virta veisi hänet mennessään, mutta maa auttoi naista: se avasi suunsa ja nielaisi virran, jonka lohikäärme oli syössyt kidastaan. Lohikäärmeen raivo yltyi, ja se lähti sotimaan naisen muita lapsia vastaan, niitä, jotka ovat uskollisia Jumalan käskyille ja Jeesuksen todistukselle. (Ilm. 12:13-17).

Tämäkin näky, kuten monet muut Ilmestyskirjan näyt, ovat kuin unesta. Uni on ammentanut sisältönsä Raamatusta. Se että naiselle annettiin kotkan siivet hänen paetakseen lohikäärmettä, on jonkinlainen muistuma Jesajan kirjasta, jonka mukaan ”kaikki, jotka Herraa odottavat, saavat uuden voiman, he kohoavat siivilleen kuin kotkat. He jouksevat eivätkä uuvu, he vaeltavat eivätkä väsy.” (Jes. 40:31). Se, että nainen oli turvassa autiomaassa, jossa hänestä pidettiin huolta, on muistuma niistä monista Vanhan testamentin hahmoista (Mooses ja Israelin kansa, Daavid, profeetat), jotka joutuivat myös pakenemaan vainoa autiomaahan. Profetoista Elia on kuuluisa siitä, että Jumala käski korppeja tuomaan hänelle kaksi kertaa päivässä leipää ja lihaa hänen autiomaapiiloonsa (1. Kun. 17:2-6).

Mikä sitten on tuo vesivirta, jonka lohikäärme syöksi naisen perään, mutta jonka maa nielaisi auttaakseen naista? Se on viittaus siihen, miten luomakunta (maa) on Jumalan käskyläinen ja hänen omiensa puolella. Erityisesti vainon aikana seurakunta saa kokea ihmeellistä varjelusta.

Mutta pahalainen ei silti hellitä. Kun yksi osa kirkkoa varjeltuu hänen hyökkäyksiltään, se hyökkää jotain toista kirkon osaa vastaan. Ihan niinkuin 1. Pietarin kirjeen luvussa 5 sanotaan: ”Teidän vastustajanne Saatana kulkee ympäriinsä kuin ärjyvä leijona ja etsii, kenet voisi niellä.” (1.Piet. 5:8). Tähän Pietari lisää: ”Vastustakaa häntä uskossa lujina! Tiedättehän, että veljenne kaikkialla maailmassa joutuvat kokemaan samat kärsimykset”. – Onkin järkevää vastustaa saatanaa ja kiusauksia ja vainoja ja ivaa ja pientä piruilua lujana uskossa. Onhan Ilmestyskirjan näyssäkin kerrottu, että Jumala antaa vaikeuksia kohtaavalle seurakunnalleen ja sen jäsenille kotkan siivet, joilla pääsee vainoa pakoon. Hän on luvannut suojapaikan ja ylöspidon.

Näyssä on jälleen tuo outo ajanmääre ”vuosi, kaksi vuotta ja puoli vuotta”, jonka nainen joutuu piileskelemään autiomaassa. Se on monessa Ilmestyskirjan kohdassa oleva symbolinen aika, joka on otettu Raamatun toisesta apokalyptisestä kirjasta, Danielin kirjasta. Ilmestyskirjassa se symboloi aikaa, jonka vainottu seurakunta joutuu olemaan piilossa. Sen tarkoituksena on sanoa, että vaino ei kestä ikuisesti vaan loppuu aikanaan.

Peto Rooman imperiumin vertauskuvana

Lohikäärme seisautui meren rannalle. Minä näin, kuinka merestä nousi peto. Sillä oli kymmenen sarvea ja seitsemän päätä, ja kaikissa kymmenessä sarvessa oli kruunu ja jokaiseen päähän oli kirjoitettu herjaava nimi. Peto, jonka näin, muistutti leopardia, mutta sillä oli jalat kuin karhulla ja sen kita oli kuin leijonan kita. Lohikäärme antoi sille voimansa ja valtaistuiemensa ja suuren vallan. Minä näin, että yksi pedon päistä oli saanut surmaniskun mutta haava oli parantunut. Koko maailma ihmetteli petoa ja lähti seuraamaan sitä, ja kaikki kumarsivat lohikäärmettä, joka oli antanut pedolle sellaisen vallan. He kumarsivat myös petoa ja sanoivat: ”Kuka on pedon vertainen, kuka pystyy taistelemaan sitä vastaan?” (Ilm. 12:18-13:4)

Mikä ihme on tuo merestä nouseva ”peto”? Sana ”peto” (*theerion*) käytettiin tuon ajan kreikassa eläimistä yleensä, mutta varsinkin lihaa syövästä petoeläimestä. Myös erityisen julmaa ihmistä saatettiin sanoa pedoksi, aivan kuin suomessakin. Ilmestyskirja käyttää kaikkia näitä sanan vivahteita ja tarkoittaa pedolla saatanan petomaista käytyriä, joka nousee hallitsijaksi. Tämän näkee siitäkin, että Ilmestyskirjan näkyjen tärkeänä lähteenä olevassa Danielin kirjassa kuvataan myös, kuinka merestä nousee neljä hirviömäistä petoa, jotka siellä selvästi edustavat maallisia hallitsijoita ja heidän johtamiaan suurvaltoja. Rooman suurvalta eräässä mielessä nousi merestä. Siitä tuli imperiumi, koska se sai tehtyä Välimerestä ”meidän meremme” (Mare nostrum).

Pedolla oli kymmenen sarvea ja seitsemän päätä. Nuo seitsemän päätä tarkoittavat Roomaa, joka olim seitsemälle kukkulalle rakennettu kaupunki. Kymmenen sarvea ja niissä olevat kruunut tarkoittanevat Rooman vasalleja. Rooman kesisareilla ei ollut tapana käyttää kruunuja tai diadeemeja, mutta vasallikuninkailla oli. Päihin kirjoiteteut herjaavat nimet viitannevat hallitsijoiden, varsinkin Rooman keisareiden tapaan vaatia itselleen jumalallista kunnioitusta.

Pedossa oli piirteitä leopardista, karhusta ja leijonasta. Varmaankin se tarkoittaa leopardin nopeutta ja oveluutta, karhun jyrkyyttä ja leijonan kauheaa kitaa. Perkeleessä on kaikkea sitä, samoin Rooman vallassa oli.

Peto oli saanut voimansa ja valtaistui mensa lohikäärmeeltä. Se tarkoittanee, että kristittyjen vainoaminen oli saanut valtuutuksensa Rooman viralliselta esivallalta. Ja toisaalta sitä, että Rooman keisarit väittivät hallitsevansa maailmaa jumalilta (Jupiter eli Zeus sekä muut olympolaiset jumalat), jotka Ilmestyskirjan mukaan olivat toisaalta voimattomia kuvapatsaita, toisaalta demoneita.

Peto on Ilmestyskirjassa selvästi Karitsan vastakohta. Tarkoituksena on painottaa Rooman valtakunnassa elävillä kristityillä, että heidän ei pitänyt tehdä kompromisseja uskossaan ja suostua ”pedon” vaatimukseen olla todistamatta Jeesuksesta ja suostua kunnioittamaan keisaria jumalolentona. Ilmestyskirjan alkuluvuissahan kuvataan Vähä-Aasian seurakuntia ja kritisoidaan joitain niistä siitä, että ne olivat tällaiseen suostuneet; sen houkuttelemina, että myöntöväisyys antoi mahdollisuuden vaurauteen. Kyse ei Ilmestyskirjan näkyjen mukaan ollut mistään harmittomasta ja järkevästä myöntymisestä, sillä Rooman imperiumi oli pohjimmiltaan Kristuksen vastakohta. Se oli peto eikä Karitsa.

Kuoliniskun saanut ja parantunut peto

Mitä sitten tarkoittaa tuo, että yksi pedon ”päistä oli saanut surmaniskun, mutta haava oli parantunut”? Taustalla voi olla monenlaista ainesta; jälleen aivan kuin unessa. Keisariuden perustaja, Julius Caesar murhattiin, mutta itse keisarinvalta silti säilyi. Myöhemmin keisari Caligula sairastui vakavasti ja melkein kuoli, mutta toipuikin.

Ehkä vahvimmin tuo näky on saanut ainestaan keisari Nerosta. Tuo kristittyjen vainoaja kuoli tikarinhaavaan, jonka hän joidenkin mukaan itse iski kurkkuunsa epätoivon ja hulluuden vallassa. Koska hyvin harvat näkivät hänen ruumiinsa, valtakunnassa levisi huhuja, joiden mukaan Nero ei ollut kuollut, vaan paennut itään parthialaisten luo, mistä hän vielä palaisi. Kerrotaan, että ainakin kolme eri henkilöä esiintyivät myöhemmin keisari Nerona.

Sitten on vielä huomattava, että kuolettavasti haavoitettu ja eloon herännyt peto tai pedon pää on Ilmestyskirjassa kirjallinen keino, jolla pedosta tehdään Karitsan eli Kristuksen vastakohta. Hänessä on jotain samaa kuin Kristuksessa (henkiin herääminen), mutta juuri sen ansiosta hän on Antikristus eli Vasta-Kristus. Kaikki tämä vihjaa lukijoille, että miettikää, kumman palveluksessa te tahdotte olla.

Ehkä tässä taustalla on sekin, että varhaiset kristityt olivat Rooman esivallalle kuuliaisia. Olihan Jeesuskin käskennyt antamaan keisarille, mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu. Ja apostoli Paavali oli opettanut olemaan esivallalle kuuliainen, koska ei ole muuta esivaltaa kuin se, mikä on Jumalalta.

Mutta tämä ei ollut koko kuva. Rooman esivalta astui myös sellaiselle alueelle, mikä ei keisarille kuulunut, vaatiessaan keisarille jumalallista kunnioitusta. Tähän kristittyjen tuli vastata niin kuin Apostolien tekojen mukaan apostolit vastasivat Jerusalemin valtaapitäville, jotka kielsivät heitä opettamasta kansaa Jeesuksesta: ”Päätäkää itse, onko toteltava enemmän Jumalaa kuin teitä.”

Näinollen voimme ajatella, että Ilmestyskirjan kuvaus pedosta on Raamatun vastaveto ehdottomalle esivallan kunnioitukselle. Se painottaa Jeesuksen käskyn toista puolta ”- ja Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu.” Jumalan ja hänen Kristuksensa vaatimus on, että keisaria ei saanut palvoa jumallisena eikä saanut myöskään esivallan pelon vuoksi kieltää uskoaan ja olla tunnustamatta uskoa julkisesti. Kristitty, joka sellaista teki saadakseen arvostusta ja taloudellista menestystä, ei tehnyt Jumalan tahtomaa järkevää kompromissia, vaan palveli Kristuksen sijasta Antikristusta, Karitsan sijasta petoa. Tämän tajuaminen oli vaikeaa, koska ”koko maailma ihmetteli petoa ja lähti seuraamaan sitä, ja kaikki kumarsivat lohikäärmettä, joka oli antanut pedolle sellaisen vallan. He kumarsivat myös petoa ja sanoivat: ”Kuka on pedon vertainen, kuka pystyy taistelemaan sitä vastaan?”

Mitä nykymaailmassa ja sen yleisessä mielipiteessä on sellaista, mikä saa kristityn tekemään vääränlaisia kompromisseja maailman kanssa?

Pedon tekoja

Pedolle annettiin suu, joka herjaa ja puhuu suuria sanoja, ja se sai tämän vallan neljänkymmenen kahden kuukauden ajaksi. Niin se avasi suunsa ja alkoi herjata Jumalaa. Se herjasi hänen nimeään ja hänen asuinsijaansa ja niitä, jotka asuvat taivaassa. Sille annettiin myös lupa käydä taisteluun pyhiä vastaan ja voittaa heidät, ja niin sen valtaan annettiin kaikki heimot, kansat, kielet ja maat. Kaikki maan asukkaat kumartavat sitä – kaikki ne, joiden nimi ei maailman luomisesta alkaen ole ollut kirjoitettuna teurastetun Karitsan elämäkirjaan (Ilm. 13:5-8).

Jälleen tuo aika, 42 kuukautta eli 3,5 vuotta! Tässäkkin se on vertauskuvallinen ja tarkoittaa sitä aikaa, jonka kirkko joutuu kärsimään jonkintasoista vainoa tai painostusta. Me elämme edelleen tuota aikaa. Ilmestyskirjan eräänä ideana on sanoa, että se ei kestä ikuisesti. Rooman hallitsijat tosin propagoivat toista. Monissa julkisissa piirtokirjoituksissa sanottiin, että Rooman valta olisi ikuinen.

Mitä sitten on tuo Jumalan herjaus? Rooman esivalta ei kirjaimellisesti herjannut Jumalaa. Ilmestyskirja kuitenkin kertoo, että keisarien harjoittama jumalille uhraaminen oli

epäjumalanpalvelusta. Se, että kansalaisia vaadittiin kunnioittamaan keisaria jumalallisena ja uhraamaan uhri keisarin ”geniukselle” eli suojelushengelle, oli ainoan oikean Jumalan herjaamista. Ilmestyskirjan mukaan se ei ollut pelkkää inhimillistä hölmöyttä vaan perkeleellistä pahuutta, pedon arroganssia oikeaa Jumalaa ja hänen taivastaan vastaan.

Tuo ”lupa käydä taisteluun pyhiä vastaan ja voittaa heidät” on varmaankin muistuma keisari Neron järjestämistä kristittyjen vainoista. Hän poltatti Rooman kaupungin ja vieritti syyn siitä kristittyjen niskoille. Heitä vangittiin ja tuomittiin suurin joukoin: ristiinnaulittiin, vietiin sirkukseen petojen revittäviksi, naulittiin ristille tai siveltiin öljyllä ja tervalla ja poltettiin soihtuina Neron puutarhassa.

Ilmestyskirjan aikana tuo oli jo menneisyyttä. Lisäksi vaino oli ollut paikallinen, Rooman kaupungissa tapahtunut vaino. Niissä seurakunnissa, jotka olivat Ilmestyskirjan vastaanottajia, ei sellaista ollut tapahtunut. Joitain harvoja kristittyjä oli vangittu ja joitain tapettu. Tästä huolimatta Ilmestyskirjan peto -näkyjen tarkoituksena oli kertoa seurakunnille, mikä Rooman imperiumin todellinen luonne oli. Sen uskonnollisiin vaatimuksiin myöntymisessä ei ollut kyse mistään uskon kannalta harmittomasta seikasta.